GAZETA LWOWSKA.

We Srodę Nro. 50. 1. Kwietnia 1818.

Wiadomości zagraniczne.

Kraie Barbaryyskie.

W Hamburgu otrzymano pod dniem 17. Marca wiadomość z Gibraltaru, że eskadra Tunetańska, która na morze północne przeznaczoną bydź miała, ku końcowi Stycznia r. b. w zatoce Gibraltarskiey przez dwa albo trzy okręty woienne blokowaną była, które ią, iak się zdaie, od wypłynienia na Ocean wstrzymać zamyślaią.

Od Elby niższey donoszą pod dniem 15. Marca, co następuie: „Według ostatnich wiadomości z Tunetu, uzbraiaią tam okręt, który iak słychać, zawieźć ma listy urzędowe do Hollandyi, tyczące się ugody z Państwem tem zawartey. Toż samo słychać o innych dwóch okrętach korsarskich, które iak głoszą, od Anglii domagać się maią zadosyć uczynienia za okręty, które Tunetańczykom na kanale zabrano. Pewnie się one na to nie odważą; iednakże Rząd Angielski zaraz po odebraniu tych wiadomości, krążącym okrętom swoim wydał rozkazy, by miały baczność, i aby natychmiast rozpędzały wszystkie okręty korsarskie, któreby się na kanale pokazały. W takich okolicznościach radzi się okrętom na morskie rozbóystwa Barbaryyczyków wystawionym, a kanał przebywać chcącym, aby pod nadmorskiemi wzgórkami piasczystemi na kotwicy stawały, by dokładnieyszych wiadomości zasiągnąwszy, w razie potrzeby o zasłonienie postarać się mogły."

Wielka Brytaniia.

Na posiedzeniu Izby wyższey dnia 23. Lutego zdał sprawę Wydział tayny, wyznaczony do roztrząsania różnych papierów, które Izbie z rozkazu Xięcia Rejenta pod pieczęcią oddane były. Oto iest dokładna osnowa tego zdania sprawy. „Wydział tayny, wyznaczony do roztrząsania papierow z rozkazu Xięcia Rejenta Izbie w zapieczętowanym worku oddanych, i do zdania sprawy, iakby tego potrzebę uznał, odebrawszy nadto i inne papiery podobnież z rozkazu Xięcia Reienta Izbie pod pieczęcią przesłane, rozkazał Lordom Współczłonkom swoim, aby donieśli, że Wydział do roztrząsania nadesłanych sobie papierów przystąpił. Dopełniaiąc tego obowiązku zatrudnił się Wydział naprzód roztrząsaniem papierów tyczących się doniesień o położeniu tych części Anglii, w których zdarzyły się wypadki wyszczególnione w obydwóch zdaniach sprawy Wydziałów dawnieyszych." W ostatniem zdaniu sprawy Izbie w dniu 12tym Czerwca r. z. przełożonem powiedziano było, że czas powstania powszechnego, którego zamiar i cel dokładnie wyłuszczono, zdawał się bydź wyznaczony na ieden z naypierwszych dni po rosprawie nad spodziewanym wnioskiem względem reformy Parlamentu; że miasto Nottingham zdawało się bydź przeznaczone na główną kwaterę, dokąd część powstańców naypierwey udać się miała, w nadziei wzmocnienia się tam, iako też na drodze do Londynu przez inne korpusy, opatrzone w wszelką broń, nabytą lub nabyć się maiącą przez gwałtowne włamanie się do domów prywatnych, albolitez przez ułożone napadnienie na różne składy i koszary; że podobne doniesienia od różnych Gmin czynione, potwierdzały obawę buntu powszechnego niemal o wyżey oznaczonym czasie wybuchnąć maiącego; lecz że to wybuchnienie poźniey z różnych przyczyn na dzień 9ty lub 10ty Czerwca odłożono. W zdaniu sprawy dodano, że według ostatnich doniesień z owych okolic, wielkie było podobieństwo, iż też same przyczyny, które aż do owego czasu uskutecznieniu owych desperackich planów na przeszkodzie były, a mianowicie baczność Rządu, naywiększa czynność i przezorność Władz, szybka pomoc, którą woysko liniiowe i milicya na rozkaz tychże dawały, spieszne i skuteczne środki przedsięwzięte przez wyznaczonych do tego Officerów, wiadomość, którą od czasu do czasu o proiektach malkontentów otrzymywano, poymanie na ostatek i uwięzienie hersztów buntu, że mówię też same przyczyny takoż i nadal dokonaniu owych haniebnych planów przeszkadzać będą."

„Zdaie się więc, że w nocy dnia 9. Czerwca 1817 w Derbyshire powstanie nastąpiło, a na czele iego stanęła osoba, która umyślnie tym celem z Nottinghamu przybyła, i którą przeto Kapitanem Nottinghamskim zwano. Liczba buntowników niebyła tak stra-

)(

szna, iak pałaiącą duchem okrutnym i haniebnym. Wielu z nich miało strzelby reszta zaś piki umyślnie na to przysposobione, a zbliżaiąc się ku Nottinghamowi, zrabowali z broni kilkanaście domów, przyczem w iednym z tych domów zabóystwo popełniono. Wielu ludzi gwałtem za sobą pociągali, innych zaś przez odgrażanie się biciem, a naybardziey postrachem mordu iuż dokonanego, do tegoż samego zmusić usiłowali. Chcieli oni dnia 10. Czerwca iak nayraniey w Nottinghamie stanąć i na koszary uderzyć, przez co spodziewali się zostać panami miasta, i otrzymać tam liczne posiłki, między innemi także od korpusu w lasach Nottinghamskich zebrać się maiącego, który, iak się niżey opowie, w samey rzeczy tam był zgromadzony. Rabunki, odpór którego doznawali, i inne okoliczności spoźniły ich postęp tak dalece, że dopiero późno przed południem na mieysce przeznaczenia swoiego przybyli; a ponieważ wszędzie iuż powstał był rozruch, przeto ściągniono siłę zbroyną dla dania im odporu."

„Mowy kilkunastu osób w ten bunt uwikłanych, osobliwie zaś mowy hersztów, nie zostawiaią żadney wątpliwości, że Rząd i prawa obalić zamyślali, iakożkolwiek ich plany w porównaniu ze słabemi środkami za nadto przesadnemi były. Podczas pochodu wielu z uczestników iego przeraziło się szkaradnością spisku do którego się wdali, a który iuż do okrutnego i rozmyślnego zabóystwa doprowadził; spostrzegli oni, że ich Współzwiązkowi, nie tak iak przyrzekali, cnymże na pomoc spieszyli; a widząc we wsiach, przez które przechodzili, niechęć przeciwko ich sprawie i zamysłowi, wielu z nich porzuciło piki i zemknęło pierwey aniżeli ieszcze pokazało się woysko, za którego nadeyściem reszta rozpierzchnęła się pomimo usiłowanie Dowodców aby ich w kupie utrzymać. Wielu z nich poymano, a przy tem znaczną iłość strzelb i pik odebrano."

„Jakożkolwiek owo powstanie samo przez siebie mało iest znaczące, daie iednak powód do rozwag nayważnieyszych; oczywiście albowiem było skutkiem kroków, które w obydwóch wyżey wspomnionych zdaniach sprawy wyszczególniono, a według wszelkiego podobieństwa miało związek z powstaniem powszechnem, które, iak w ostatniem z owych zdań sprawy powiedziano, w nocy z dnia 9go na 10ty Czerwca wybuchnąć miało.

W następuiącym miesiącu Lipcu, podczas odbywania się Sądów kryminalnych w Derby, Wielki Sąd przysięgłych (Jury) wydał oskarzenia o zdradę główną przeciwko 46ciu osobom poszlakowanym o uczęstnictwo owego powstania, a skoro kilkunastu z tych oskarzonych aresztowano, stawiono ich na mocy aktu oskarzenia przed specyalną Kommissyą umyślnie tym celem złożoną, która przez ciąg miesiąca Października posiedzenia swoie w Derby odprawiała. Czterech głównieyszych hersztów powstania sądzono osobno, i przekonano; trzech z nich stracono a czwartego karę śmierci zamieniono na deportacyę. Wyrok ten zniewolił 19 z reszty oskarzonych, których postępki po owych pierwszych naybardziey zbrodniczemi bydź zdawały się, że przeciwko wydanemu im oskarzeniu, iak z razu uczynić chcieli, nie powstawali (plead not guilty), lecz takowe uznali (plead guilty), spodziewaiąc się, że tym sposobem unikną kary śmierci, którą też potem wszystkim tym ludziom pod różnemi warunkami w samey rzeczy odpuszczono. Ponieważ koronni urzędnicy sprawiedliwości przeciwko żadnemu z reszty uwięzionych oskarzonych świadczyć niechcieli, przeto ich wszystkich uwolniono. Reszta osób aktem oskarzenia obiętych, zemknęła i dotychczas ich nie schwytano."

„Czyn tego prawdziwego powstania dowiedziony iest nayprzód niezbitym sposobem przed wielce szanownym Wielkim Sądem Przysięgłych (Jury) w Hrabstwie Derby, który oskarzenie wydał; daley dowiedziony iest dostatecznie przed otwartym Sądem różnych Przysięgłych (Jury's), w ciągu czterech osobnych processów, tyluż przekonanych winowayców; dowiedziony, iest na ostatek przez przyznanie się do winy ze strony owych, którzy zrzekłszy się przedsięwziętego dawniey powstania przeciwko oskarzeniu, takowe za prawdziwe uznali, i tym sposobem łasce Korony poddali się. — Wszystko to, zdaniem Wydziału, bynaymniey nie dozwala wątpić o rzetelności doniesień w ostatniem zdaniu sprawy wymienionych, tak co do naprzód ułożonego planu do rozciągleyszego powstania, iako też co do wykonania na dzień 9ty albo 10ty Czerwca odłożonego."

(*Dokończenie nastąpi.*)

Rząd Angielski otrzymał listy urzędowe od Admirała Plampina dowodzącego na wyspie S. Heleny, tudzież od Gubernatora tey wyspy Sir Hudsona Lowe. Gazeta Londyńska Kuryer z dnia 5go Marca zapowiedziała na dzień następuiący wydanie pisma pod tytułem: „Uwagi nad mową Lorda Bathursta, którą miał w Izbie wyższey dnia 18go Marca 1817., urzędowemi dokumentami wsparte," (Observations on Lord Bathurst's Speech in the House of Peers on the 18. March 1817. Supported by official Documents), dodaiąc, że to pisemko pod

adressem do Lorda Liverpoola dnia 17go Października Sir Hudsonowi-Lowe zapieczętowane oddanem zostało. W pomienionem ogłoszeniu dodano iest, że Bonaparte do rzeczonego pisemka dopisał te słowa: „Pochwalam te uwagi, i pragnę aby ie Monarsze i Ludowi Angielskiemu przed oczy przełożono"

Według gazet Francuzkich kazała Policya Londyńska aresztować pewnego człowieka, który, iak się zdaie, o fałszywym Delfinie Bruneau (*obaczyć numer 43 gazety naszey*) słyszał, i iego naśladować chciał. W rożnych domach udawał się za Delfina Haytyckiego, i za syna Christopha (Henryka, Króla Haytyckiego). Podczas badania pokazało się, że mniemany Królewic Następca tronu wiele oszustw popełnił.

Wyspy Jońskie.

Gazety Włoskie umieściły następuiący wyiatek z Konstytucyi przez Zjednoczone Stany Wysp Jońskich przyiętey, która przez Xięcia Rejenta imieniem Króla Angielskiego potwierdzoną została. Obwieszczenie teyże nastąpiło z końcem Grudnia r. z., moc zaś od 1. Styeznia 1818. Zjednoczone Stany Wysp Jońskich składaią się z Wysp: Korfu, Cefalonii, Zanty, Santa Maura, Itaki, Klerigo, Paxa i innych pomnieyszych przy brzegach Albanii i Morei, które niegdyś do Wenecyanów należały. Dawna religiia Grecka iest panuiąca. Język prawny Grecki. Zgromadzenie prawodawcze, Senat i Wydział sądowniczy składaią Rząd cywilny. Rząd woyskowy ma Dowódca korpusu Angielskiego na mocy konwencyi Paryzkiey. Zgromadzenie prawodawcze obiera się przez Współczłonków Stanu szlacheckiego, z tego Zgromadzenia wybieraią się Senatorowie, a Senat obiera Władze Sądownicze. Wybór zostaie na pięć lat ważnym. Nadzwyczayne zwołanie lub rozwiązanie Zgromadzenia prawodawczego czyli Parlamentu iest w mocy Lorda Kommissarza Króla Angielskiego iako Protektora Państwa. Władza wykonawcza powierzona iest Senatowi, składaiącemu się z sześciu osób, to iest z Prezesa i pięciu Radców. Wybór Prezesa, któremu tytuł „Jego Wysokość" przydany, zależy od Króla Protektora. Z Radców mianuie wyspa Korfu iednego, Cefalonia iednego, Zante iednego, Santa Maura iednego, a reszta Wysp iednego. Te wybory Lord Kommissarz zatwierdza lub odrzuca. Jeneralnego Sekretarza Państwa obiera Lord Kommissarz, a tym może bydź Jończyk lub też Anglik. Senatowi, między innemi, nadana Prerogatywa, Zgromadzeniu prawodawczemu Proiekta do praw podawać. Każdy taki proiekt, otrzymawszy większość głosów, staie się prawem, ieżeli od Kommissarza uchwalonym, a przez wyraźny rozkaz Króla Protektora odrzuconym nie iest. Urządzenia i rozporządzenia tyczące się wewnętrznych działań Senatu, powinny takoż od Lorda Kommissarza bydź uchwalonemi. Zgromadzenie prawodawcze składa się z 40 Członków, policzywszy między nich Prezesa. Każda Wyspa otrzyma Rząd mieyscowy, a Reient na czele tegoż będący ma na Wyspie imieniem Senatu władzę wykonawczą. Lord Kommissarz mianuie na każdey Wyspie zastępcę swoiey osoby, a ten może bydź Anglikiem lub Jończykiem. Żaden czyn Reienta Wyspy ważnym nie iest, ieżeli w sprawie słówney dzień, podpis Sekretarza, i potwierdzenie Zastępcy Lorda Kommissarza nie znayduie się: któren ostatni ma takoż moc, każdego publicznego urzędnika od urzędu uchylić. Duchowne urządzenia zawieszone są, aż do deklaracyi Króla Protektora. Władzę sądowniczą wykonywaia na każdey wyspie trzy Trybunały: cywilny, kryminalny i handlowy, nad którémi Sąd Appellacyyny przełożony iest. Do pomnieyszych spraw ustanowieni są Sędziowie pokoiu. W stolicy Rządu ma się znaydywać naywyższa Władza sprawiedliwości. Sędziów trzech Trybunałów obiera Senat, a Lord Kommissarz potwierdza. Mianowanie i przeznaczenie jeneralnego Podskarbiego zależy od Lorda Kommissarza, Podskarbiowie zaś mieyscowi na wyspach zależą od Podskarbiego jeneralnego. W Korfu ustanowi się jeneralny urząd Drukarni, która bezpośrednio pod zarządzeniem Senatu i Lorda Kommmissarza, tudzież pod dozorem Sekretarza Senatu zostawać będzie. Bez pozwolenia Senatu i uchwały Lorda Kommissarza Drukarni nigdzie zakładać nie wolno.

W skutku zaszłego na dniu 29. Grudnia 1817 ogłoszenia Konstytucyi, wydał Lord Kommissarz Sir Tomasz Maitland w dzień nowego Roku odezwę, w którey imieniem Króla Angielskiego, Barona Emanuela Theotokiego Prezesem Senatu Zjednoczonych Stanów Wysp Jońskich mianował, oznaymuiąc oraz, iż Zgromadzenie prawodawcze z grona swoiego poniższych Współczłonków Senatu dla Parlamentu pierwszego obrało, iako to: w Korfu Kawalera Stamo Calichipulo; w Cefalonii Hrabiego Niccolo Anino; w Zancie Hrabiego Demitrio Foscardi; w Santa Maura Pana Felice Zambelly; a w Itace Pana Basilio Zavo. — Na mocy 7go artykułu Konwencyi w Paryżu dnia 5go Listopada między Dworami Wiedeńskim, Petersburskim, Londyńskim i Berlińskim zawartey, a los Wysp Jońskich rozstrzygaiącey, miano przy Zjednoczonych Stanach

Wysp Jońskich tylko Ajentów handlowych czyli Konzulów do załatwiania interessów handlowych zawierzytelnić. Według iednego z Artykułów Konstytucyi nie wolno żadnemu rodakowi (co dotychczas po naywiększey części wydarzało się) przyymować mieysca takowego Konzula czyli Ajenta.

Kraków.

Na sessyi Seymu Krakowskiego dnia 10. Marca Izba Prawodawcza postępuiąc z porządku w Tytule o Exekucyi, zamieniła iednomyślnie w prawo;

1. Przytrzymanie osoby dłużnika o ucieczkę podeyrzanego na żądanie wierzyciela może bydź dozwolone. — 2. Areszt osoby w sprawach handlowych stanowić będzie ostatni stopień exekucyi.

W Tytule o Kompromissyi zamieniła Izba iednomyślnie w prawo:

1. Gdzieby strony w zapisie na Sąd polubowny żadnego sobie terminu nie oznaczyły, takowy zapis, dłużey nad trzy miesiące moc swoię mieć nie może. — 2. Sędzia ordynaryyny, do którego sprawa pod Sąd polubowny poddana należy, może bydź na arbitra obierany. — 3. W przypadku niezrzeczenia się przez strony appellacyi od wyroku Sądu polubownego appellacya do Trybunału Appellacyynego wniesioną bydź powinna. — 4. Exekucya wyroku w Sądzie polubownym zapadłego, bez upoważnienia Sędziego ordynaryynego dozwolona bydź nie może. — 5. Restytucya naprzeciw wyrokom polubownym z powodu nowo wynalezionych dokumentów dopuszczoną będzie.

Gdy potem z porządku wniesione zostały zasady do prawa kryminalnego, Izba uchwaliła iednomyślnie.

1. Nowa Ustawa karna w sprawach pod rozsądzenie przychodzących o przestępstwa przed terminem do obowięzywania ogłoszonym popełnione, może służyć za prawidło Sądom, ale w tych przypadkach, gdzieby podług nowey Ustawy lżeysza wypadła kara niżeli podług ustawy dziś obowięzuiącey. — 2. Dla zbiegu wielu obciążaiących, lub karę łagodzących okoliczności, rodzay i stopień kary zmieniony bydź nie może. — 3. W powszechności wspólnicy iakowego przestępstwa podlegać będą tey samey karze co i sami sprawcy. — 4. Sam zamiar popełnienia zbrodni, któryby się wykazał przez czyny zewnętrzne, a iuż złą myślą zaczął bydź uskutecznionym, choćiażby samo dokonanie czynu dla okoliczności przypadkowych, i od woli sprawcy bynaymniey nienależących, nie nastąpiło, o ieden stopień łagodnieyszą karą karany bydź może. — 5. Podobny zamiar popełnienia występku, może bydź łagodnieyszą o ieden stopień karą karany.

Daley postanowiła większością: Sukcessorowie przestępców winni są z maiątku zmarłych swych poprzedników zapłacić karę pieniężną, ieżeli ta wyrokiem prawomocnym za życia skazanego zapadłym, nakazana była, ale dopiero po zaspokoieniu wszystkich innych wierzycieli zmarłego.

Następnie postanowiła iednomyślnie:

1.) Kara na przestępcę w przypadku popełnionych kilku przestępstw różnego rodzaiu podług tego rodzaiu przestępstwa, które cięższą za sobą ciągnie karę, wymierzona bydź powinna, maiąc iednak wzgląd na inne przestępstwa, które iako okoliczności obciążaiące winny bydź uważane. — 2.) Kraiowiec za przestępstwo chociaż wprawdzie w obcym Kraiu popełnione, lecz na dobro Kraiu tuteyszego szkodliwy wpływ maiące, za dostrzeżeniem go, podług ustaw tego Kraiu, któren łagodnieyszą stanowi karę, winien bydź karany. — 3.) Cudzoziemiec, za popełnione za granicą przestępstwa, które na stan tuteyszego Kraiu, żadnego wpływu szkodliwego nie maią, dostrzeżony w tym Kraiu, nie będzie mógł bydź karanym, ale na żądanie powinien bydź właściwemu Rządowi wydany, ieżeli przestępstwo zbrodnią stanowi. — 4.) Kraiowiec, dopuszczaiący się iakowego przestępstwa, na kraiowcu równie za granicą bawiącym, może bydź za swym do Kraiu powrotem skarżonym i karanym, ieżeli nie był skarżonym i karanym w Kraiu obcym. — 3.) W pewnych przypadkach areszt policyyny domowy z obowiązkiem nieoddalenia się z domu, lub z dodaniem straży policyyney do zamieszkania osądzonego, może mieć mieysce. — Areszt policyyny, będzie mógł bydź krótszy nad godzin 24, ale dłużey nad miesiąc ieden bydź nie może. — 7.) Areszt policyyny może bydź zaostrony, albo chłosztą cielesną, albo postem o chlebie i wodzie, albo konfiskatą pewnych zabranych przedmiotów. — 8.) Przestępca trzy razy policyyną karą karany, za czwartem dopuszczeniem się tego samego przewinienia policyynego, winien podpadać karze poprawczey. — 9.) Chłosta cielesna, iako kara policyyna uważana, nie może bydź większą, iak plag dwadzieścia. — 10.) Chłosta cielesna, iako zaostrzenie kary uważana, nie może przechodzić liczbę plag dziesięciu.

Do tey gazety załączony iest 6ty numer Rozmaitości.